

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

ПСИХОЛОГІЯ ЖИТТЄВОГО ПРОСТОРУ
ОСОБИСТОСТІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ
КРИЗИ, ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА ЦИФРОВОЇ
ТРАНСФОРМАЦІЇ СУСПІЛЬНОГО ЖИТТЯ

14-15 вересня 2023 року

Одеса – 2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет лінгвістики та перекладу
Кафедра педагогіки та психології

МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

ПСИХОЛОГІЯ ЖИТТЄВОГО ПРОСТОРУ ОСОБИСТОСТІ В
СУЧАСНИХ УМОВАХ КРИЗИ, ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА ЦИФРОВОЇ
ТРАНСФОРМАЦІЇ СУСПІЛЬНОГО ЖИТТЯ

14-15 вересня 2023 року

Одеса – 2023

Іванова О. С.

*кандидат філософських наук, доцент,
Міжнародний гуманітарний університет*

ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ НАУКОВИХ КАДРІВ В ЦИФРОВУ ЕРУ

Стратегічною метою розвинутих країн є побудова інноваційної економіки, одним з основних ресурсів якої є кадровий потенціал науки, освіти і виробництва. Україна, як власне і весь світ, перебуває в очікуванні нової епохи і одночасно намагається відшукати соціальну, економічну та науково-технологічну платформу виживання, яка б забезпечила не лише адаптивне ставлення до дійсності, але й розвиток самої дійсності у відповідності до людських вимірів життя, продиктованих ідеалами нового століття.

Центром зазначеної парадигми повинна стати освіта, розвиток якої можна розглядати як відповідь на глобалізаційні виклики сучасної цивілізації і одночасно як відповідь на потреби людини знайти своє місце і можливості самореалізації у новому соціокультурному просторі. Надзвичайно важливою у цьому контексті постає проблема забезпечення високої якості освіти, яка визнається провідним чинником розвитку та необхідною умовою економічної стабільності будь-якої країни.

Останнім часом втрати інтелектуального потенціалу України набули загрозливих масштабів. Чисельність учених у країні зменшилася втричі. Так, з 2015 по 2020 роки кількість наукових установ України скоротилася наполовину, наукоємність ВВП – удвічі і це найнижчий показник у Європі. До того ж за останні роки Україна втратила понад 20 тисяч молодих дослідників. Серед працівників із вищою освітою виїхати з України готові 32 % опитаних, а серед тих, хто має науковий ступінь – 37 %¹. Найбільш сильні еміграційні настрої відзначаються серед студентів і аспірантів. За даними на січень 2021 р., лише у Німеччині грантову підтримку одержують 25 тисяч молодих людей (віком до 30 років) з України. Загалом, за кордон хотіли б виїхати більше 60 % української

молоді. Рівень «відпливу інтелекту» з України один з найбільших у світі. З України їдуть найбільш перспективні молоді вчені, серед тих, хто виїхав за кордон на постійне місце проживання впродовж останніх 5 років переважали фахівці з біології, фізики, математики, – саме ті, від кого багато в чому залежить інноваційний розвиток нашої країни. Тобто, проголошена Україною інтеграція зі спільним науково-освітнім простором ЄС, додала додаткового імпульсу «відтоку мізків».

Причинами такого стану речей є: недофінансування науки, низька заробітна плата, неможливість виконання досліджень на високому науковому рівні через низький рівень матеріально-технічної бази, незатребуваність, відсутність перспектив кар'єрного зростання, відсутність власного житла, а також пандемічна криза останніх років і на разі військовий стан в країні. У результаті значна частина молодих вчених покидає наукову діяльність і йде або в інші сегменти господарства країни.. або на завжди від'їжджає за кордон.

Водночас потреба у кадрах високої кваліфікації не лише у науковій, а й у економічній сфері зумовлена процесами глобальної інформатизації та тенденцією швидкого застарівання знань, що підвищує увагу до виробництва та адаптації нових знань. У ЄС під гаслом «Одна професія, кілька кар'єр» пропагується запровадження докторських програм, що створюють можливості для осіб з докторським ступенем працювати не лише у науково-освітніх установах, а й у економічній сфері. Для цих робочих місць, науково-дослідницька освіта в рамках дисциплінарних меж і навичок, націлених на викладання і наукові дослідження, вважається недостатньою. У провідних країнах, де формується економіка знань, існує постійна необхідність висококваліфікованої робочої сили, яка б мала навички дослідницької роботи. Новою тенденцією розвитку докторської освіти у світі є створення «професійних докторантур». До того ж сучасні вимоги до підготовки докторської дисертації базуються на засадах міждисциплінарності, вироблення професійних навичок і підготовці до ринку праці. Деякі країни вже розпочали впровадження «професійних докторантур», характеристикою яких є зорієнтованість на

прикладні дослідження, що має зміцнити співпрацю університетів з промисловістю та бізнесом. Такі дослідження пов'язані з проектами, здійснюваними в межах підприємства.

Загалом спостерігається і диверсифікація вимог до вступу у «професійні докторанти», оскільки з'являються докторські програми для професіоналів з практичним досвідом. Умовою таких програм є те, що післядипломною підготовкою визначаються технологічні дослідження у промисловості. Найчастіше ці механізми включають кооперативні системи освіти, за допомогою яких студенти чергуватимуть свої дослідження і професійну діяльність у промисловості з навчанням в університетах.

Отож, існує гостра необхідність масштабного залучення у науку молоді шляхом якісної модернізації системи професійної освіти та створенні дієвого механізму підтримки молодих учених, використовуючи досвід кращих європейських та світових зразків, що передбачають: зміну організаційних аспектів докторської освіти; введення структурованих докторських програм та докторських шкіл; освоєння нової культури наукового керівництва; включення в «компетентнісні моделі» докторів універсальних навичок; запровадження професійних докторських ступенів; розширення кар'єрних перспектив докторів і постдокторантів.

Таким чином, формування вітчизняної інноваційної економіки вимагає швидкої трансформації та удосконалення системи підготовки кадрів вищої кваліфікації: організаційних форм діяльності аспірантур та докторантур; введення системи активного матеріального стимулювання та підвищення соціального статусу вченого; інфраструктури фінансування, відповідного сучасним вимогам забезпечення навчальної та матеріально-технічної бази; системи відповідальності за якість шляхом введення критеріїв оцінювання підготовки фахівців на всіх етапах і рівнях; взаємодії науки, освіти та виробництва, орієнтації на практичний результат, враховуючи потреби ринку праці; формування якісно нової системи відбору та підготовки наукових кадрів.

Іванова О.С. ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ НАУКОВИХ КАДРІВ В ЦИФРОВУ ЕРУ.	120
Іванова О.С. ФІЛОСОФІЯ ПСИХОЛОГІЇ: НООСФЕРНИЙ РОЗВИТОК ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА.....	123
Кабанцева А. В. КЛІНІЧНА ПСИХОЛОГІЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ЯК ОБОВ'ЯЗКОВА СКЛАДОВА КОМПЛЕКСНОГО ЛІКУВАННЯ	126
Кабанцева А.В., Стеценко Г.В. ВІДЧУТТЯ РАДОСТІ ЯК БАЗОВИЙ КОМПОНЕНТ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ.	129
Кабанцева А.В., Панченко О.А., Антонов В.Г., ІНФОРМАТИЗАЦІЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	133
Kazanzhy M.Y. THE ROLE OF FACILITATION IN CREATING AN INCLUSIVE EDUCATIONAL ENVIRONMENT.	137
Kazanzhy F.F. TEAM BUILDING EFFECTIVENESS: A PERSONAL APPROACH	141
Kononova O., Diahyleva O., Yurzhenko A., PSYCHOLOGICAL ASPECTS OF ENGLISH TEACHERS' MOBILITY IN THE CONTEXT OF PROFESSIONAL DEVELOPMENT IN MODERN CONDITIONS.	144
Kornuta L.M. CHARACTERISTICS OF MOTIVATION OF PUBLIC SERVANTS REGARDING PROFESSIONAL DEVELOPMENT AND EDUCATION: PSYCHOLOGICAL ASPECT.	149
Кімік О.В. ВПЛИВ ЕМІГРАЦІЇ НА МАЙБУТНЄ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ ТА РОЗВИТОК УКРАЇНИ	153
Кічук Н. В. ТРАНСФЕР СУБ'ЄКТ-СУБ'ЄКТНОЇ ВЗАЄМОДІЇ У КОНТЕКСТІ ОСОБИСТІСНО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ.....	157
Кіщук Л.А. ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ОПТИМІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ АДАПТАЦІЇ МОЛОДШИХ ОФІЦЕРІВ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ.....	161
Краснокутський М.І. АНАЛІЗ ВПЛИВУ ФІЗИЧНИХ ВПРАВ НА ПСИХОЛОГІЧНИЙ СТАН ЛЮДЕЙ, ЕВАКУЙОВАНИХ ІЗ ЗОНИ БОЙОВИХ ДІЙ.	165
Kryzhanovska S.,	